

บทที่ 1

บทนำ

ความสำคัญและที่มาของปัญหาที่ทำการวิจัย

ปัจจุบันนี้สังคมเกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว จนกลายเป็นสังคมแบบโลกาภิวัตน์ (Globalization) เกิดการเปลี่ยนแปลงทางด้านเทคโนโลยีอย่างรวดเร็วซึ่งก่อให้เกิดปัญหาต่างๆ ในสังคมมากมาย ไม่ว่าจะเป็นปัญหาทางด้านอาชญากรรม เศรษฐกิจ ความเสื่อมโทรมทางด้านวัฒนธรรม และสิ่งสำคัญพบว่าการแก้ไขปัญหาดังกล่าว นั้น มองปัญหาที่เกิดขึ้นเป็นตัวตั้ง เมื่อเกิดปัญหาแล้วจึงค่อยแก้ไข ซึ่งจะทำให้ไม่สามารถป้องกันปัญหาที่เกิดขึ้นได้ ตรงกันข้ามการเสริมสร้างให้เกิดการป้องกันน่าจะเป็นวิธีการที่มีประโยชน์ และสามารถที่จะแก้ไขปัญหาดังกล่าว ได้มากกว่า แม้ว่าทุกวันนี้มีหน่วยงานต่างๆ ให้ความสนใจในการสร้างกิจกรรมเพื่อให้เยาวชนมีทางเลือกเพิ่มขึ้น แต่ก็ไม่สามารถหยุดยั้งปัญหาความเสี่ยงต่างๆ ที่กำลังทวีความรุนแรงเพิ่มขึ้นได้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งปัญหาที่เกี่ยวข้องกับเด็กและเยาวชน ยังคงเป็นความเคลื่อนไหวทางสังคมที่สำคัญต้องติดตามและเฝ้าระวังอย่างตลอดและต่อเนื่อง

ปัญหาการตั้งครรภ์ในวัยรุ่นมีสาเหตุมาจากหลายปัจจัยด้วยกัน ไม่ว่าจะเป็นอิทธิพลของวัฒนธรรมของชาติอื่นๆ โดยเฉพาะวัฒนธรรมของชาติตะวันตก ที่แผ่เข้ามาในรูปแบบต่างๆ เช่น อินเทอร์เน็ต ภาพยนตร์ ทีวี แม็กกาซีน เป็นต้น ส่งผลให้ค่านิยมในเรื่องเพศของวัยรุ่นเปลี่ยนแปลงไป อิทธิพลจากเพื่อน สามารถเป็นได้ทั้งแรงผลักดันทางบวกและทางลบ เพื่อให้เป็นที่ยอมรับและความประทับใจ วัยรุ่นบางคนจึงสามารถทำได้ทุกอย่างตามคำชักชวนหรือคำท้าทายของเพื่อนได้ การใช้สารเสพติดก็เป็นอีกสาเหตุที่นำไปสู่การมีเพศสัมพันธ์โดยไม่ตั้งใจ หรืออาจจะเป็นผลมาจากความสัมพันธ์ระหว่างบุตรและบิดามารดาที่มีความผูกพันกันน้อยก็สามารถนำไปสู่การตัดสินใจมีเพศสัมพันธ์ก่อนวัยอันควร (สัจจา ทาโต, 2550) ปัญหาการตั้งครรภ์ในวัยรุ่นจึงเป็นหนึ่งของปัญหาที่ต้องการแนวทางในการป้องกันและแก้ไขอย่างเร่งด่วน เพราะแนวโน้มการตั้งครรภ์ในวัยรุ่นเพิ่มขึ้นและอายุน้อยลง ซึ่งสถานการณ์การตั้งครรภ์ในวัยรุ่นเป็นเรื่องที่ทั่วโลกให้ความสำคัญและตื่นตัวที่จะหามาตรการ ป้องกันและแก้ไข (สำนักงานคณะกรรมการการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2556, หน้า 3) จากข้อมูลรายงานสถิติสาธารณสุขไทยประจำปีพบว่า อัตราการคลอดของมารดาอายุ 15-19 ปี ช่วง ปี พ.ศ. 2543 เท่ากับ 31.1 ต่อประชากรหญิง 1,000 คน และเพิ่มสูงถึง 53.8 ต่อประชากรหญิง 1,000 คน ในปีพ.ศ. 2555 ซึ่งเป็นอัตราการเพิ่มขึ้นถึงกว่าร้อยละ 70 ในขณะที่ทั่วโลกรวมทั้งทวีปแอฟริกาที่เคยมีอัตราเกิดมีชีพเฉลี่ยสูงที่สุดในโลกกลับมีแนวโน้มลดลง โดยเฉลี่ยถึงประมาณร้อยละ 20 นอกจากนี้อัตราเกิดมีชีพในกลุ่มวัยรุ่นอายุน้อยกว่า 15 ปี มีแนวโน้มสูงขึ้นมาเรื่อยๆ จากข้อมูลล่าสุดในปี พ.ศ. 2555 พบว่ามีวัยรุ่นอายุ 10-14 ปี คลอดบุตร 3,725 คน ซึ่งคิดเป็นจำนวนที่สูงกว่า 10 ปีที่แล้วถึงกว่า 2 เท่า (บุญฤทธิ์ สุจริตน์, 2557, หน้า 24) ดังนั้นช่วงวัยของการเรียนรู้ที่สำคัญที่สุดในชีวิตมนุษย์ คือช่วงที่มีอายุ 15 - 19 ปี ซึ่งโดยทั่วไปเราเรียกคนกลุ่มนี้ว่า “วัยรุ่น” เป็นวัยที่มีการเปลี่ยนแปลง ด้านต่างๆ มากที่สุด และเป็นช่วงหัวเลี้ยวหัวต่อของชีวิตคนเรา การก้าวสู่วัยผู้ใหญ่จะดีหรือไม่ขึ้นอยู่กับความรู้ที่จำเป็นในช่วงนี้และการเปลี่ยนแปลงที่

สำคัญที่สุดของวัยรุ่น คือการเปลี่ยนแปลงทางด้านร่างกาย เกิดจากระบบฮอร์โมนเพศในร่างกาย ซึ่งจะทำให้วัยรุ่นชาย หญิงแสดงลักษณะด้านร่างกายออกมาให้ชัดเจนที่สุด และสามารถทำหน้าที่ในการเจริญพันธุ์ และฝ่ายหญิงสามารถกำเนิดบุตรหรือตั้งครรภ์ได้ อีกทั้งการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ทั้งทางด้านสังคม รูปแบบการใช้ชีวิต หรือ ค่านิยมต่าง ๆ ที่เปลี่ยนแปลงไป ล้วนแล้วแต่ชักนำให้วัยรุ่นมีความเสี่ยงต่อการตั้งครรภ์โดยไม่ได้ตั้งใจ ไม่ว่าจะเป็นรูปแบบการใช้ชีวิต อาหารการกินต่าง ๆ ที่อาจเป็นสาเหตุให้วัยรุ่นเข้าสู่วัยเริ่มหนุ่มสาวเร็ว ขึ้น มีช่วงวัยเด็กที่สั้นลง การเข้าถึงสื่อต่าง ๆ อย่างง่ายดาย โดยเฉพาะทางอินเทอร์เน็ตที่มีสื่อที่สามารถ กระตุ้นให้เกิดอารมณ์ความต้องการทางเพศจำนวนมาก ความห่างเหินของสถาบันครอบครัว รูปแบบ การใช้ชีวิตที่วัยรุ่นเป็นอิสระจากครอบครัว ทำให้โอกาสที่วัยรุ่นจะมีเพศสัมพันธ์กันมากขึ้น ดังจะเห็นได้ จากร้อยละของวัยรุ่นที่เคยมีเพศสัมพันธ์มีการเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง ค่านิยมกลุ่มวัยรุ่นที่ว่าการมีเพศสัมพันธ์ กับเพศตรงข้ามจำนวนมากจะทำให้เป็นที่ยอมรับในกลุ่มเพื่อน ร่วมกับการขาดความรู้ความเข้าใจ รวมทั้ง การไม่สามารถเข้าถึงบริการด้านอนามัยการเจริญพันธุ์ที่จำเป็น โดยเฉพาะเวชภัณฑ์สำหรับคุมกำเนิด ทำให้วัยรุ่นจำนวนมากเกิดการตั้งครรภ์ขึ้นในแต่ละปีซึ่งส่วนใหญ่มักจะเป็นการตั้งครรภ์โดยไม่ได้ตั้งใจ หรือไม่ได้วางแผนมาก่อน ซึ่งก่อให้เกิดปัญหามากมาย เช่น การทำแท้งเถื่อน ภาวะแทรกซ้อนจากการตั้งครรภ์ และการติดเชื้อโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์และเอดส์ นำไปสู่การเสียโอกาสทางการศึกษา รวมทั้งหน้าที่การงานที่ดีในอนาคต เหล่านี้ล้วนแต่เป็นปัญหาที่ต้องการการแก้ไข

สำนักอนามัยเจริญพันธุ์ กระทรวงสาธารณสุขได้ทำการเปรียบเทียบอัตราการคลอดของวัยรุ่นรายจังหวัดในรอบ 10 ปี เปรียบเทียบกับข้อมูลที่ได้ในปี พ.ศ. 2546 กับข้อมูลในปี พ.ศ. 2555 พบว่าในภาพรวมอัตราการคลอดในวัยรุ่นมีการเปลี่ยนแปลงในทุกภูมิภาคของประเทศ โดยในภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีอัตราการเปลี่ยนแปลงมากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 75 (บุญฤทธิ์ สุจริตน์, 2557, หน้า 31) จากข้อมูลดังกล่าวสอดคล้องกับรายงานข้อมูลสภาวะการณเด็กและเยาวชนของสถาบันรามจิตติ ภายใต้โครงการติดตามสภาวะการณเด็กและเยาวชนรายจังหวัด ปี 2256-2557 ระดับภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 9 จังหวัด ได้แก่ ฉะเชิงเทรา สมุทรปราการ ปราจีนบุรี นครนายก สระแก้ว ชลบุรี ระยอง จันทบุรี และตราด ซึ่งได้เก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 8,800 คน แบ่งเป็นประถมศึกษา มัธยมศึกษาตอนต้น มัธยมศึกษาตอนปลาย ระดับอาชีวศึกษาและอุดมศึกษา ผลการสำรวจด้านชีวิตทางเพศของเด็กและเยาวชน พบว่า เด็กและเยาวชนในระดับอุดมศึกษายอมรับว่าเคยมีเพศสัมพันธ์แล้วมีจำนวนมากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 49.58 ตลอดจนทัศนคติต่อการมีเพศสัมพันธ์ของเด็กในปัจจุบัน เด็กยอมรับการมีเพศสัมพันธ์ หรือการอยู่ก่อนแต่งงานมากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 65.21 เมื่อต้องการเรียนรู้เรื่องเพศศึกษา หรือการขอรับการปรึกษาพบว่าแหล่งข้อมูลที่ถูกนำไปใช้มากที่สุดคือ อินเทอร์เน็ต เพื่อน พ่อแม่และครู (สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ, 2557, หน้า6-9) เมื่อวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างความรู้กับพฤติกรรมการมีเพศสัมพันธ์พบว่า เด็กและเยาวชนที่ระบุว่าได้รับความรู้เรื่องเพศศึกษาจากโรงเรียนมากมีเพศสัมพันธ์สูงกว่าเด็กที่ได้รับรู้น้อย ร้อยละ 27.32/21.08 (สถาบันรามจิตติ, 2557, หน้า 15-17) เป็นภาพสะท้อนปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นกับนักศึกษาในบริบทของประเทศไทย ถึงแม้ว่าทุกฝ่ายจะเห็นความสำคัญและความจำเป็นของการให้ความรู้ ความเข้าใจในเรื่องเกี่ยวกับเพศและอนามัยการเจริญพันธุ์ในรูปแบบของหลักสูตรเพศศึกษาในโรงเรียน รวมทั้งทุกโรงเรียนก็มีการบรรจุเพศศึกษาไว้ในหลักสูตรการเรียนการสอน ผ่านกลุ่มสาระ

การเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษาในหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานของกระทรวงศึกษาธิการ ซึ่งผลลัพธ์ที่ได้อาจจะยังไม่ดีนัก ดังจะเห็นได้จากอัตราการคลอดในวัยรุ่นที่ยังสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง รวมทั้งร้อยละของการใช้ถุงยางอนามัยในขณะมีเพศสัมพันธ์ที่ยังต่ำอยู่ ส่วนหนึ่งอาจจะมาจากความหลากหลายของหลักสูตรที่แตกต่างกันไปในแต่ละสถานศึกษา รวมทั้งทัศนคติของสังคมไทยที่ ยังมองว่าการสอนเรื่องเพศสัมพันธ์และการคุมกำเนิดจะเป็นการกระตุ้นให้เด็กวัยรุ่นซึ่งเป็นวัยที่กำลัง อยากรู้ อยากรองมีเพศสัมพันธ์มากขึ้น ดังนั้นการรณรงค์ต่าง ๆ จึงมักจะเน้นที่การสอนให้เด็กวัยรุ่นรู้จัก “รัก นวล สงวนตัว” หมายถึง ให้ชะลอการมีเพศสัมพันธ์ออกไปจนกว่าจะถึงวันแต่งงาน ซึ่งแน่นอนว่า เป็นเรื่องที่ดี (องค์การแพธ, 2551, หน้า 17-19) แต่อย่างไรก็ตาม การให้ความรู้เกี่ยวกับการมีเพศสัมพันธ์ และการคุมกำเนิดก็ยังมีความสำคัญเช่นกัน ซึ่งการตั้งครมในวัยรุ่นมีสาเหตุเกิดมาจากไม่มีความรู้ เรื่องการคุมกำเนิด ขาดทักษะชีวิต ไม่รู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงทางด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจของ ตนเอง ประกอบกับระบบขัดเกลาทางสังคมระดับครอบครัวอ่อนศักยภาพลง เพราะพ่อแม่ผู้ปกครอง ต้องใช้เวลาส่วนใหญ่ในการประกอบอาชีพ และคาดหวังว่าระบบการขัดเกลาของสถาบันการศึกษา สามารถทำหน้าที่ทดแทนครอบครัวได้ ซึ่งความคาดหวังที่ครอบครัวมีต่อสถาบันการศึกษานั้นมีมากขึ้น จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่สถาบันการศึกษาต้องหันมาทบทวนตนเองและกำหนดแนวทางในการ ดูแลนักศึกษาอย่างเข้มข้นมากขึ้น

แนวทางการป้องกันการมีเพศสัมพันธ์ก่อนถึงวัยอันควรควรส่งเสริมให้วัยรุ่นได้เกิดความนับ ถือตนเอง(Self- esteem) เกิดความภาคภูมิใจตนเอง มีทักษะชีวิต (Life skill) และได้เรียนรู้เรื่อง เพศศึกษา เพื่อเป็นการปลูกฝังทัศนคติที่ถูกต้องเหมาะสมในเรื่องความเป็นหญิงชาย (สุวรรณา เรื่อง กาญจนเศรษฐ์, 2549) ทักษะชีวิตเป็นความสามารถที่มนุษย์สามารถพัฒนาและเรียนรู้ได้ ซึ่งองค์การ อนามัยโลกได้กล่าวถึงองค์ประกอบทักษะชีวิต (กรมสุขภาพจิต, 2554, หน้า 31) ว่าเป็นความสามารถ ของ มนุษย์ในด้านต่างๆ ที่ควรพัฒนาและนำไปใช้ในการดำเนินชีวิตอย่างมีคุณภาพ และมีมาตรฐาน ชีวิตของความเป็นมนุษย์ที่ดีสามารถดำรงชีวิตได้อย่างมีความสุขทั้งในสังคมย่อยตลอดไปถึงสังคมโลก โดยองค์ประกอบของทักษะชีวิต หลักๆ (core life skills) 10 ประการ ซึ่งจัดเป็นคู่มือ 5 คู่มือได้แก่ 1) การคิดวิเคราะห์วิจารณ์และความคิดสร้างสรรค์ 2) ความตระหนักรู้ในตนเองและความเห็นใจผู้อื่น 3) การสร้างสัมพันธ์ภาพและการสื่อสาร 4) การตัดสินใจและการแก้ไขปัญหา และ 5) การจัดการกับ อารมณ์และความเครียด ซึ่งหากวัยรุ่นได้มีการเรียนรู้และได้รับการส่งเสริมให้มีความนับถือตนเอง มี ทักษะชีวิต สามารถปฏิเสธเป็น หรือได้เรียนรู้เรื่องเพศอย่างเหมาะสมก็จะช่วยลดปัญหาการตั้งครมได้เป็นอย่างดี

การจัดการศึกษาในระดับอุดมศึกษาของไทยยุคปัจจุบันมีจุดมุ่งหมายเพื่อส่งเสริมและพัฒนา ผู้เรียนให้รู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงของสังคม มีการพัฒนาตน พัฒนาอาชีพและพัฒนาสังคม ให้ผู้เรียน มีทักษะกระบวนการในการค้นคว้าหาความรู้ด้วยตนเอง เพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่มีความ สมบูรณ์ทั้งทางร่างกาย จิตใจ และสติปัญญาควบคู่ไปกับความรู้ทางวิชาการ มุ่งปลูกฝังจิตสำนึกที่ ถูกต้อง รู้จักพึ่งตนเอง มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ใฝ่รู้ และเรียนรู้ด้วยตนเองอย่างมีจริยธรรมและ วัฒนธรรมในการดำรงชีวิตสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข (สำนักงานคณะกรรมการการ อุดมศึกษา, 2553) ดังนั้นสถาบันการศึกษาจึงมีหน้าที่ที่สำคัญในการให้ความรู้และสร้างเสริมทักษะ

ชีวิต ซึ่งเป็นแหล่งเรียนรู้ที่มีความใกล้ชิดกับนักศึกษามากที่สุด เพื่อให้สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายในการจัดการศึกษาในระดับอุดมศึกษาอย่างแท้จริง

ในการศึกษาเรื่อง การจัดการเรียนรู้ทักษะชีวิตในการป้องกันการตั้งครรภ์ไม่พร้อมสำหรับนักศึกษาระดับอุดมศึกษา จะทำให้ได้ข้อมูลที่สำคัญจากผลการวิจัยซึ่งสามารถเป็นแนวทางที่นำไปสู่การลดปัญหาการตั้งครรภ์ของวัยรุ่นไทยตรงตามสภาพการณ์ในปัจจุบัน ตลอดจนการนำความรู้เรื่องทักษะชีวิตไปป้องกันการตั้งครรภ์ที่เกิดในวัยรุ่น ส่งผลให้มีเจตคติที่ดีต่อเรื่องเพศ ซึ่งวัยรุ่นในวันนี้จะเป็นทรัพยากรบุคคลที่มีศักยภาพในการพัฒนาประเทศต่อไปอย่างยั่งยืน

วัตถุประสงค์ของโครงการวิจัย

เพื่อศึกษาการจัดการเรียนรู้ทักษะชีวิตในการป้องกันการตั้งครรภ์ไม่พร้อมสำหรับนักศึกษาระดับอุดมศึกษา

ขอบเขตของโครงการวิจัย

ขอบเขตด้านเนื้อหา

การวิจัยในครั้งนี้ เพื่อศึกษาการจัดการเรียนรู้ทักษะชีวิตในการป้องกันการตั้งครรภ์ไม่พร้อมสำหรับนักศึกษาระดับอุดมศึกษา ผู้วิจัยได้พิจารณาแนวคิด ทฤษฎีจากเอกสารที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ ด้านความรู้ความเข้าใจ ความตระหนักและเห็นคุณค่าในตนเอง ทักษะในการตัดสินใจอย่างมีเหตุผล ทักษะในการปฏิเสธต่อรอง ทักษะการปรับเปลี่ยนทัศนคติของตนเอง และผู้อื่นของกลุ่มเสี่ยงและไม่เสี่ยง โดยพิจารณาจากคะแนนเฉลี่ยและพัฒนาการของทั้งสองกลุ่ม

ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรในการศึกษา ได้แก่ นักศึกษาที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี ปีการศึกษา 2559 จำนวนทั้งสิ้น 9,439 คน

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักศึกษาสาขาวิชาสังคมศึกษา คณะครุศาสตร์ ชั้นปีที่ 2 โดยการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple random sampling) เลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (purposive sampling) ได้จำนวน 60 คน

สมมติฐานและกรอบแนวความคิดของโครงการวิจัย

1) นักศึกษาในกลุ่มเสี่ยงและกลุ่มไม่เสี่ยงมีคะแนนเฉลี่ยความรู้ความเข้าใจเรื่อง การป้องกันการตั้งครรภ์ไม่พร้อม หลังเข้ารับการอบรมทักษะชีวิตในการป้องกันการตั้งครรภ์ไม่พร้อมสูงกว่าการเข้ารับการอบรมทักษะชีวิตในการป้องกันการตั้งครรภ์ไม่พร้อมของนักศึกษา

2) นักศึกษาในกลุ่มเสี่ยงและกลุ่มไม่เสี่ยงมีคะแนนเฉลี่ยความตระหนักและเห็นคุณค่าในตนเองเรื่อง การป้องกันการตั้งครรภ์ไม่พร้อม หลังเข้ารับการอบรมทักษะชีวิตในการป้องกันการตั้งครรภ์ไม่พร้อมสูงกว่าการเข้ารับการอบรมทักษะชีวิตในการป้องกันการตั้งครรภ์ไม่พร้อมของนักศึกษา

3) นักศึกษาในกลุ่มเสี่ยงและกลุ่มไม่เสี่ยงมีคะแนนเฉลี่ยทักษะการปฏิเสธการต่อเรื่อง การป้องกันการตั้งครรภ์ไม่พร้อม หลังเข้ารับการอบรมทักษะชีวิตในการป้องกันการตั้งครรภ์ไม่พร้อม สูงกว่าการเข้ารับการอบรมทักษะชีวิตในการป้องกันการตั้งครรภ์ไม่พร้อมของนักศึกษา

คำนิยามศัพท์

การจัดการเรียนรู้ หมายถึง การปฏิบัติการใช้วิธีการสอนหรือการอบรมฝึกปฏิบัติใน กิจกรรมตามเนื้อหาที่กำหนดเพื่อช่วยให้นักศึกษาเกิดการเรียนรู้และมีพฤติกรรมที่เกิดการ เปลี่ยนแปลงในทิศทางที่เหมาะสม

ทักษะชีวิต หมายถึง ความสามารถของบุคคลที่พยายามจะปรับเปลี่ยนพฤติกรรมให้ เป็นไปในทิศทางที่ถูกต้องและช่วยให้บุคคลสามารถเผชิญกับความต้อ่งต่อสิ่งท้าทายใน ชีวิตประจำวันได้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ได้ทราบผลการจัดการเรียนรู้ทักษะชีวิตในการป้องกันการตั้งครรภ์ไม่พร้อมของ นักศึกษาระดับอุดมศึกษา
2. นักศึกษาเกิดการเรียนรู้ทั้งด้านความรู้ความเข้าใจ ความคิด เจตคติ ทักษะปฏิบัติ จากการจัดการเรียนรู้ทักษะชีวิตในการฝึกปฏิบัติอย่างแท้จริง
3. นักศึกษาได้ร่วมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในประเด็นการตั้งครรภ์ไม่พร้อม ตลอดจนให้ ข้อเสนอแนะแนวทางการแก้ไขปัญหาการตั้งครรภ์ไม่พร้อม
4. เป็นข้อมูลสำคัญสำหรับสถานศึกษา เพื่อใช้เป็นแนวทางในการจัดทำหลักสูตรการ จัดกิจกรรมทักษะชีวิตเพื่อป้องกันการตั้งครรภ์ไม่พร้อมสำหรับนักศึกษาระดับอุดมศึกษาอย่างมี ประสิทธิภาพ

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี